

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ KANUNU GENEL GEREKÇESİ

İklim değişikliği küresel bir tehdit olarak tüm dünyada ve ülkemizde artarak etkisini göstermektedir. Bu durum, ülkelerin alışkanlıklarını ve önceliklerini ekonomik, sosyal ve hukuksal açıdan değiştirmektedir. Yeni kavramlar ve yeni anlayışlarla iklim değişikliği yeni bir boyut kazanmaktadır.

Ülkemiz; Akdeniz havzasında yer alması, coğrafi konumu ve gelişmekte olan ülke seviyesi nedenleriyle iklim değişikliğinden en çok etkilenecek ülkeler arasında yer almaktadır. Bu sebeple düşük karbon ekonomisine geçiş, sera gazı emisyonlarına sebep olan tüm sektörlerde yeşil dönüşümün sağlanması ile iklim değişikliğiyle mücadele ve uyum kapasitesinin artırılması önem arz etmektedir. Kuraklık, afet, gıda güvenliği, olağanüstü hava olayları gibi etkilerin giderek artarak varoluşsal tehdit oluşturması iklim değişikliğiyle mücadele noktasında geç kalınmamasını gerekli kılmaktadır.

İklim değişikliğinin neden olduğu afetlerin önlenmesi, bu alandaki iş birliklerinin güçlendirilmesi, kayıp ve zararların giderilmesi ve bunların iklim değişikliğinin neden olduğu adaletsizliği ortadan kaldıracak şekilde gerçekleştirilmesi yapılan mücadelenin somut adımları olmaktadır.

İklim değişikliğinin de etkisiyle değişen ve dönüşen dünyada, bu dönüşümün aynı zamanda fırsatlar sunduğu ve bazı sektörlerde olumlu etkiler yaratabileceği gerçeği de göz ardı edilmemelidir.

Ülkemiz, BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesine (BMİDÇS) 2004 yılında ve Paris Anlaşmasına da 2021 yılında taraf olmuştur. Bu gelişmeler kapsamında ülkemizin 2053 Net Sıfır Emisyon Hedefi de ortaya konularak; küresel iklim değişikliği ve ozon tabakasının incilmesi ile ilgili tedbirlerin alınmasına ve yeşil kalkınmaya yönelik plan, politika ve stratejilerin belirlenmesine ilişkin ulusal ve uluslararası çalışmalarını yapmak, gerekli müzakereleri gerçekleştirmek ve diğer kurum ve kuruluşlarla koordinasyonu sağlamak üzere Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına bağlı İklim Değişikliği Başkanlığı kurulmuştur.

Başkanlığın kurulması akabinde mücadeleye ilişkin somut hedeflerin yer aldığı Ulusal Katkı Beyanı, iklim değişikliği azaltım stratejisi ve eylem planı, iklim değişikliği uyum stratejisi ve eylem planı ile uzun dönemli iklim stratejisi hazırlanarak uygulamalar yapılmıştır. Ancak bu eylemlerin izlenmesi, toplum

tarafından benimsenmesi ve uygulamaların iyileştirilmesi, uluslararası sözleşmelerin iç hukukumuzda aktarımı ve en önemlisi iklim değişikliği ile mücadelenin bir an önce yasal zemine oturtulması amacıyla İklim Kanununa ihtiyaç duyulmaktadır. Bu doğrultuda Teklifte;

- Coğrafi alan ya da sektör gibi herhangi bir ayırım gözetmeksizin karşı karşıya kaldığımız iklim değişikliği konusunda; tüm kamu kurum ve kuruluşlar ile gerçek ve tüzel kişilerin iş birliği içerisinde sorumlulukları ve yükümlülükleri yer almaktadır.
- 2053 Net Sıfır Emisyon Hedefinin gerçekleştirilmesi için sera gazı emisyonlarının azaltımı ve iklim değişikliğine uyum faaliyetleri belirlenmeye çalışılarak kamu kurum ve kuruluşlarına kendi faaliyetlerini, Ulusal Katkı Beyanı ve strateji belgelerindeki eylemlerle uyumlu olacak şekilde gerçekleştirmeleri için sorumluluklar verilmektedir. Bu bağlamda;
 - Yerelin ihtiyaçlarını ve risklerini belirleyerek hazırlanacak yerel iklim değişikliği eylem planlarının tüm yerel yönetimleri içine alarak bütüncül ve iş birliğiyle hazırlanması hedeflenmektedir.
 - Aynı zamanda, dögüsel ekonomi yaklaşımıyla uyumlu olacak şekilde yenilenebilir enerji ve temiz teknolojilerin kullanımının artırılması ile yutak alanların ve korunan alanların korunarak artırılması hedeflenmektedir.
 - Sıfır atık sisteminin uygulanması ve yaygınlaştırılması amaçlanmaktadır.
 - İklim değişikliğinin ekosistemlere ve biyolojik çeşitliliğe etkilerinin azaltılması ve sürdürülebilir ekosistem yönetimi için tedbirler alınmasına ilişkin hükümler düzenlenmektedir.
- Belirtilen düzenlemelerin yanı sıra, ülkemizde yeni uygulanmaya başlayacak Emisyon Ticaret Sistemi (ETS) ve karbon kredileri ile ilgili düzenlemeler yapılarak kapsam dahilindeki işletmelerin sera gazı emisyon izni almaları zorunlu hâle getirilmektedir.
- Ticaret Bakanlığınca Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizmasının ülkemiz için de kurulması öngörülmektedir.
- İklim değişikliği ile mücadelede önemli mihenk taşlarından biri olan yeşil yatırımların belirlenmesine yönelik; iklim finansmanın, iklim değişikliğiyle mücadele teşviklerinin ve Türkiye Yeşil Taksonomisi çalışmalarının yasal zemini oluşturulmaktadır.

- Aynı zamanda, iklim değişikliğinin yarattığı risklerin azaltılması ve ortaya çıkan olumlu etkilerden etkin bir şekilde faydalanılması hedeflenmektedir.
- Kanun Teklifinde toplumsal ve çevresel sürdürülebilirlik temel ilke olarak benimsenmektedir. Bu bağlamda; doğal kaynakların korunması ve sürdürülebilir yönetimi teşvik edilmekte, toplumun iklim değişikliğine uyum kapasitesini artıracak eğitim ve farkındalık programlarının oluşturulmasına öncülük edilmektedir. Kanun ile birlikte, yerel yönetimlerin ve özel sektörün iklim değişikliğiyle mücadeleye dair sorumlulukları daha net hâle getirilerek tüm paydaşların iş birliği içinde hareket etmeleri sağlanmaktadır. Böylece, ülkemizin iklim değişikliğine karşı direncinin artırılması, ekonomik büyüme fırsatlarının değerlendirilmesi ve toplumun geleceğe hazırlanması amaçlanmaktadır.
- İklim değişikliği ile mücadelede koordinasyonun sağlanması ve gerekli iş ve işlemlerin yürütülebilmesi için İklim Değişikliği Başkanlığının yetkileri ve gelirleri de Kanunda tanımlanmaktadır.
- İklim değişikliği ile mücadelede yaptırımlar ve denetim mekanizmaları düzenlenmektedir. Kanun Teklifiyle yeşil büyüme ve 2053 Net Sıfır Emisyon Hedefi doğrultusunda iklim değişikliği ile mücadelenin küresel ölçekte iş birliği ve azimle gerçekleşeceği bilinci ve uluslararası yükümlülüklerimizin de yerine getirilmesi amacıyla ülkemizin hukuki altyapısının geliştirilmesine yönelik sera gazı emisyonlarının azaltım ve iklim değişikliğine uyum faaliyetlerinin, planlama ve uygulama araçlarının ve kurumsal çerçevenin yasal dayanağının oluşturulması hedeflenmektedir. Böylece, hem ulusal hem de uluslararası düzeyde ülkemiz iklim değişikliğiyle mücadelede öncü rol üstlenerek geleceğe dair somut ve kalıcı bir katkı sunacaktır.